

Przedpłata:

Kwartalnie . . . 300 marek
miesięcznie . . . 100 marek
Numer pojedynczy . . . 15 marek

ORĘDOWNIK POWIATOWY

Ogłoszenia:

przyjmuje się za opłatą
wiersz 1-lin. nonparelowy 40.00 mk.
wiersz reklamowy nonpar. 50.00 mk

Administracja Kozmin

wychodzi w środy i soboty

Telefon nr. 34

W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zamieszczeniu, strajków lub tym podobnych nieprzewidzianych okoliczności wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonego numeru lub doodszkodowania.

Dział urzędowy

Nr 447. Baczność wdowy po weteranach powstań narodowych 1831 r. 1848 r. i 1863 r.

Wdowy po weteranach, których śmierć nastąpiła już po wciągnięciu na listę rzeczywistych uczestników powstań narodowych 1831, 1848 i 1863 r. nie otrzymujące dotychczas zaopatrzenia wdowiego, winne przedstawić właściwej ze względu na swoje miejsce zamieszkania P. K. U. następujące dokumenty.

1. zawiadomienie M. S. Wojsk. o wciągnięciu jej męża na listę rzeczywistych uczestników powstań narodowych,
2. metrykę ślubu,
3. metrykę śmierci męża,
4. zaświadczenie władzy administracyjnej I. instancji, że do chwili śmierci męża żyła z nim w wspólności małżeńskiej.

Jeżeli petentka nie posiada zawiadomienia M. S. Wojsk. o wciągnięciu jej męża na listę rzeczywistych uczestników powstań narodowych winna P. K. U. spisać odpowiedni protokół. Izba Skarbowa wzgl. Kasy powiatowe bez odpowiedniego zatwierdzenia przez D. O. K. za pośrednictwem odnośnej P. K. U. pensji wypłacać nie będą.

Wdowy po weteranach, których śmierć nastąpiła przed wciągnięciem ich przez M. S. Wojsk. na listę rzeczywistych uczestników powstań narodowych, a nie otrzymujące dotychczas pensji wdowiej winno przedłożyć P. K. U. wszelkie dowody, że męż ich brał bezpośrednio udział w szeregach i formacjach powstań narodowych wzgl. w organizacjach powstań narodowych.

Nadto winna

1. wypełnić kwestionariusz który dostarczy odnośna P. K. U.
2. przedłożyć metrykę ślubu,
3. metrykę urodzenia (wzgl. chrztu) męża,
4. metrykę śmierci męża,
5. zaświadczenie władzy cywilnej I. instancji, że do chwili śmierci męża żyła z nim w wspólności małżeńskiej.

W braku jakichkolwiek dowodów dokumentalnych mogą być wzięto za postawę uznania zmarłego męża za weterana i przyznania wdowie po nim zaopatrzenia wdowiego zaświadczenia dwóch wiarogodnych osób, które pod odpowiedzialnością osobistą zaświadcza, że dana osoba brała bezpośredni czynny udział w szeregach i formacjach powstańczych wzgl. w organizacji powstań narodowych.

Bez dostarczania wyżej wymienionych dokumentów wzgl. dowodów nie może być przyznane wdowom po weteranach powstań narodowych 31, 48 i 63 r. zaopatrzenie wdowie.

Gostyń, dnia 14. września 1922 r.

Powiatowa Komenda Uzupelnień

Referat rentowy

(—) por. Winiarski, zast. Komendanta

Powyższe podaję do publicznej wiadomości.

— L. dz. 223/22 O P. —

Kozmin, dnia 16 września 1922 r.

Starosta, Czarnecki

Nr 448. Za zgodą Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych

Departament V. zmieniam ustęp 1 § 19 pruskich przepisów wykonawczych w przedmiocie oględzin bydła rzeźnego i mięsa z dnia 20 marca 1903 (A. B. J.) jak następuje:

1. Opłaty za egzamin przed komisją wynoszą 1000 mk. od osoby.
2. Za powtórkę egzaminu przed komisją 600 mk. od osoby.
3. Perjodyczne egzaminy przed pow. lekarzem wet. 600 mk. od osoby.
4. O ile w wypadkach 2 i 3 równocześnie poddaje się egzaminowi więcej niż 3 kandydatów, zniża się opłatę do 400 mk. od osoby.
5. Opłaty za udzielenie nauki podczas 5 tygodniowego kursu w rzeźniach 3000 mk. od osoby.
6. Opłaty za kurs trychinoskopji 1000 mk. od osoby.

— L. dz. 7039/22 I. D. —

Poznań, dnia 29 sierpnia 1922 r.

Wojewoda (—) Dr. Celichowski

Powyższe podaję do ogólnej wiadomości.

— L. dz. 5336/22 St. I. —

Kozmin, dnia 23 sierpnia 1922 roku.

Starosta, Czarnecki.

Nr. 449. Prezydent Ministrów w odezwie swej z dnia 7 maja 1922 r. oznajmia, iż „Amerykański Wydział Rachunkowy“, którego Misja w Polsce przez 3 lata niosła pomoc dzieciom z dniem 1 czerwca r. b. przerywa swą działalność.

Ze względu na wielkie usługi, jakie ta dobroczynna akcja opiekuńcza, rozpoczęta przez Misję Amerykańską, oddała Polsce, winniśmy ją własnymi siłami kontynuować nadal, co zresztą umożliwia już stopniowy powrót do normalnych warunków gospodarczych.

W tej myśli przy współudziale Rządu Polskiego powstała i sprawnie funkcjonuje szeroko rozgałęziona organizacja pod nazwą „Polsko-Amerykański Komitet Pomocy Dzieciom“. Komitet ten będzie nadal prowadził akcję ratunkową, aby osłonić tysiące biednych dzieci od niedostatku i nędzy, w pierwszym rzędzie na kresach, zrujnowanych wojną i dotkniętych epidemjami.

Rząd Polski przeznaczył na ten cel znaczne fundusze, jednakowoż winna tu przyjść pomoc ze strony samorządów oraz całego społeczeństwa, zwłaszcza w dostarczaniu środków materialnych.

Wobec powyższego upraszam pp. obywateli powiatu Kozmińskiego o popieranie wszelkich zarządzeń „Polsko-Amerykańskiego Komitetu Pomocy Dzieciom“, a

Na miesiąc październik

zbierają listowi przedpłatę od 15—25 bm. Wszystkich naszych abonentów pocztowych upraszamy o zaprenumerowanie „Orędownika“ w wyżej podanym terminie. Przy późniejszych zamówieniach poczta nie poręcza dostawy pierwszych egzemplarzy w nowym miesiącu, a ekspedycja nasza ich również dostarczyć nie może, gdyż drukowanie numerów zapasowych jest w obecnych warunkach wykluczone. Kto zatem chce „Orędownik“ odbierać regularnie już od 1-go października, niechaj z zaprenumerowaniem nie zwleka, a uczyni to najpóźniej do 25 bm.

Orędownik powiatu Kozmińskiego kosztuje na miesiąc październik

tylko 210 marek

już z odnośnieniem do domu przez pocztę. Administracja.

mianowicie w kierunku finansowego popierania tej akcji.

L. dz. 5259/22 St. I.

Kozmin, dnia 16. września 1922 r.

Starosta, Czarnecki

Nr. 450. Pismo „Rybak Polski“ subwencjonowane przez Ministerstwo Rolnictwa, w którym są zwykle umieszczane ogłoszenia o submisjach jezior i wód państwowych, obecnie zmieniło adres i znajduje się w Bydgoszczy, ulica Zacisze 7,

Wobec poczty tego pisma wśród rybaków, polecam w niem umieszczać wszelkie ogłoszenia na submisje jezior i wód państwowych jako też prywatnych.

L. dz. 5260/22 St. I.

Kozmin, dnia 15 września 1922 r.

Starosta Czarnecki

Nr. 451. Z upoważnienia Dowództwa Okręgu Korpusu nr. VII Szefostwo Remontu podaję się niniejszem do publicznej wiadomości, że ważność klasyfikacji koni i ewidencji koni uznanych za zdadne do użytku wojskowego w marcu 1921 r. została anulowana.

Wobec tego obwieszczenie moje z dnia 6 maja 1922 r. Orędownik powiatowy nr. 41, pozycja 299, niniejszem znoszę.

Ważna i obowiązująca obecnie jest tylko ewidencja koni oparta na klasyfikacji przeglądu w lipcu 1922 r.

— L. dz. 302/22 W. I. —

Kozmin, dnia 18 września 1922 r.

Starosta, w zast. Andrzejczak

Nr. 452. W uzupełnieniu obwieszczenia mego z dnia 11 sierpnia 1922 r. L. dz. 4736/22 St. I. Orędownik powiatowy nr. 67 poz. 385 podaję do publicznej wiadomości, iż na skutek rozp. Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarjatu dla spraw walki z epidemjami z

dnia 21 sierpnia br. L. dz. 11222/I. nastąpi zmiana o tyle, że punktami szczepiennymi przeciw cholery będą jedynie następujące miasta powiatowe: Poznań, Inowrocław, Jarocin, Leszno, Wągrówiec, Bydgoszcz i Ostrów.

Osoby chcące się udać do miejscowości położonych na kresach wschodnich winne się zgłosić do jednego z wyżej wymienionych miejscowości.

Zaznaczam, iż szczepienie podobnie jak i wydanie zaświadczeń sa bezpłatne.

L. dz. 5302/22 St. I.

Kozmin, dnia 18 września 1922 r.

Starosta

w z. Andrzejczak, st. sekretarz powiatowy.

Nr. 453. Województwo Poznańskie doniosło tu dotąd pismem swem z dnia 30 sierpnia 1922 r. L. dz. 8861/22 II. A. iż udzieliło zezwolenie Komitetowi ścisłemu „Tygodnia Wielkopolskiego“ w Poznaniu na zbieranie składek po domach ulicach i lokalach publicznych na całym obszarze Województwa Poznańskiego w czasie od 1. do 8. października b. r. włącznie na rzecz Organizacji i Towarzystw dobroczynnych.

Upoważnieni do zbierania składek muszą być zaopatrzeni w odpowiednie legitymacje poświadczane, przez Urząd policyjny, w danej miejscowości a winni je okazać na każde żądanie organów policyjnych.

— L. dz. 5248/22 St. I. —

Kozmin, dnia 15 września 1922 r.

Starosta, Czarnecki

Nr. 454. Obwieszczenie w sprawie plakatów i pism ulotnych.

Wyciąg z ustawy z dnia 12 maja 1851 (Zb. Ust. str. 273).

§ 9. Nie wolno wywieszać ani w inny sposób publicznie wystawiać ogłoszeń i plakatów innej treści, jak ogłoszeń o prawnie niezakazanych zebraniach, a publicznych zabawach, o skradzionych lub zgubionych rzeczach, a sprzedażach lub innych doniesieniach procederowych.

Do urzędowych ogłoszeń władz publicznych powyższe przepisy się nie odnoszą.

§ 10. Nie wolno nikomu na drogach publicznych, ulicach, placach lub na innym publicznym miejscu polecać, sprzedawać, rozdzielać, rozwieszać lub przyczepiać druków lub innych pism albo obrazów bez pozwolenia miejscowej władzy policyjnej i bez posiadania przy sobie pisemnego pozwolenia, na którym nazwisko wyraźnie musi być wypisane. Pozwolenie każdego czasu może być cofnięte.

Wykroczenie z §§ 9 i 10 karalne są na podstawie § 41 cyt. ustawy, który brzmi:

„Kto wykroczy przeciwko przepisom §§ 9 i 10 karane będzie grzywną do 50 talarów lub więzieniem do 6 tygodni.

Zaznaczam, iż przepisy § 10 odnoszą się tylko do bezpłatnego rozdzielania itp. podczas gdy procederowe rozpowszechnienia itp. uregulowane jest § 43 ustawy prozederowej (Gew. Ordng.)

Zwracam także uwagę na §§ 6 i 23 ustawy prasowej z 7/5. 1874.

— L. dz. 5469/22 St. I. —

Kozmin, dnia 18 września 1922

Starosta, w zast. Andrzejczak,

Nr. 454. Następujące osoby zamierzają z powiatu tutejszego wyprowadzić się do Niemiec.

1. Otton Pächtnatz, gościnny z Trzebina wraz z rodziną.

2. Helena Jaraczewska, wdowa po kupcu z Borku.

Osoby i urzędy, mające jakiegokolwiek pretensje do powyższych osób, zechcą się w przeciągu 6 dni w tutajszym Starostwie pokój nr. 3 zgłosić.

Kozmin, dnia 21 września 1922 r.

Starosta, w zast. Andrzejczak

Starszy Sekretarz powiatowy

Nr 455. Powołując się na obwieszczenie moje z dnia 11. listopada 1920 r. (Orędownik nr. 91 poz. 508) zwracam ponownie uwagę na obowiązek donoszenia władzy policyjnej każdego wypadku cholery.

Donosić winni:

- a) lekarz leczący,
- b) głowa rodziny,
- c) pielęgnujący chorego,
- d) głowa domu, w którym wypadek wystąpił,
- e) oglądacz zwłok.

Niedonoszenie będzie według punktu 1 § 35 ustawy pruskiej z dnia 18. sierpnia 1905 r. dot. zwalczania chorób zakaźnych grzywną do 1500 mk. wzgl. więzieniem karane.

— L. dz. 5335/22 St. I. —

Kozmin, dnia 19. września 1922 r.

Starosta, w zast. Andrzejczak

Obwieszczenia innych władz.

Nr. 456. Wymiernik **Fryderyk Hüting z Zalesia Wielkiego** zostaje niniejszym z powodu pijaństwa jako nałogory pijak ogłoszony i jest mu uczęszczanie do lokali wyszynkowych, jak i używanie napoju alkoholowych zakazane.

Powołując się na §§ 1, 3, 4 i 5 rozporządzenia policyjnego z dnia 12 lutego 1903 r. (Dziennik Urzędowy str. 103) zostaje niniejszym wszystkim gościnnym i wyszynkarzom, jak i tegoż personelowi zakazane, p. Hütingowi napoje alkoholowe, bądź to w celu niezwłocznego użycia lub zabrania, sprzedawać, jak i gow lokalu wyszynkowym przetrzymywać.

Przekroczenie będzie karane grzywną do 600,— mk.

— L. dz. 3162/22 —

Pogorzela, dnia 14. 9. 1922.

Komisarz Obwodowy
Szatkowski

Dział nieurzędowy

Wiadomości miejscowe

W ogłoszeniu **Cechu obuwniczego z Koźmina** w Orędowniku nr. 74 zakradł się poważny błąd. Przy reperacjach obliczają pp. obuwnicy za godzinę nie 970 marek lecz 270 marek, co niniejszym z przyjemnością prostujemy.

Sprawy polskie

ZMIANY w USTAWIE O OCHRONIE LOKATORÓW. Na posiedzeniu sejmowej komisji prawniczej ukńczono obrady nad projektem noweli do ustawy o ochronie lokatorów. Ustalono następujące mnożniki, które obowiązywać mają w ostatnim kwartale rb., t. j. od dnia 1. października do dnia 21 grudnia: lokale do sześciu pokojów — mnożnik 30 w stosunku czynszu z 1914 r. lokale ponad 6 pokojów — mnożnik 40, hotele i pensjonaty — mnożnik 50, sklepy i lokale przemysłowe — mnożnik 80 wszystko w stosunku czynszu z r. 1914.

Do dnia 31 grudnia rb. obowiązywać będą wszelkie świadczenia, ustalone w art. 5 tym ustawy o ochronie lokatorów z tą zmianą, że lokatorzy ponosić będą w całości wydatki na stóza i utrzymywanie windy.

Od dnia 1 stycznia 1923 r. według projektów komisji wejść ma w życie postanowienie o dobrowolnej umowie lokatorów z właścicielem domu o wysokości komornego z tem, że o ile umowa taka nie dojdzie do skutku — to mnożniki ustali komisja komorniana.

Komisja proponuje dalej, aby wyłączyć z pod ochrony lokatorów mieszkania, stanowiące część lub całość uposażenia służbowego, lokale do zabaw, kantory, banki, hotele i fabryki, oddane w dzierżawę

i domy budowane po 1. lipcu rb. Komisja postanowiła wreszcie wprowadzić zakaz przerabiania mieszkań na banki, biura, kantory, kina itp.

Ustawa obowiązywać ma w całej Polsce z wyjątkiem Górnego Śląska.

Przyjęto wreszcie w komisji poprawkę posła Grzędzińskiego, według której przepisy, dotyczące wolności umów obowiązywać mają wstecz od dnia 1. 7.

ODBUDOWA MIAST. Ministerjum skarbu przy-

zujących przepisów winni formalnie wypowiedzieć wiadomym Towarzystwom przed 1. październikiem rb. swoją umowę listem poleconym, hołdując zasadzie: „Swoj do swego”.

Dyrekcja Kolei Państwowych w Poznaniu ogłasza przetarg publiczny na dzierżawę restauracji dworcowych (bufetów) I. klasy na dworcach w Gnieźnie, Inowrocławiu, Jarocinie, Ostrowie, Skalmierzycach i we Wrześni z terminem objęcia w dniu 1. stycznia 1923 r.

Osoby ubiegające się o tę dzierżawę zechcą wnieść oferty zaopatrzone znacznikiem stemplowym (za 200 mk. ewentualne załączniki a 50 mk.) do Dyrekcji Kolei Państwowych w Poznaniu, pokój 319, najpóźniej do dnia 27 września rb. o godz. 12-tej w południe.

Wiadomości pozamiejscowe

Poznań. Rozporządzenie wojewody poznańskiego.

Wojewoda poznański wydał rozporządzenie w sprawie działu nieurzędowego Orędowników powiatowych, w których od pewnego czasu pojawiają się artykuły treści partyjno-politycznej, noszące wyraźne piętno partyjnej walki przedwyborczej. Wojewoda nakazuje wobec tego, ażeby pp. starostowie użyli całego wpływu, by treść działu nieurzędowego była bezwzględnie bezpartyjną. Przy tej sposobności wojewoda przypomina PP. Starostom, że stosownie do udzielonych im wskazówek winni kierować się w swem urzędowaniu absolutną bezpartyjnością i dopilnować, aby wszelkie im podwładne organy tego samego przestrzegały. W okresie przedwyborczym obowiązek ten ciąży na władzach administracyjnych w dwójnasób. Wszelkie wykroczenia karane będą z bezwzględną surowością w drodze dyscyplinarnej.

Słuszne zarządzenie kolejowe. Ministerjum kolei żelaznych w uwzględnieniu zażeń podróżującej publiczności wydało zakaz używania przy pociągach osobowych wagonów trzeciej klasy w miejsce wagonów klasy drugiej po zmianie napisu III na II, jak rów-

niez pobierania należności za klasę drugą, jeżeli wagonu odpowiedniego do pociągu dostarczyć nie można. W wypadkach, w których zajdzie potrzeba używania wagonu twardego trzeciej klasy w miejsce wagonu kasy drugiej, winny stacje, które formują składy pociągów, uwiadomić wszystkie stacje dotyczącego odcinka, aby klasy osobowe nie sprzedawały do dotyczących pociągów biletów drugiej klasy. O ile znajdują się w takim wagonie podróżni, zaopatrzeni już w bilety drugiej klasy, to personel pociagowy ma ich zwrócić na drogę reklamacji.

Rozporządzenie to uniemożliwi manipulację konduktorów, którzy lubowali się zwłaszcza na linii

Powiatowa Kasa Oszczędności na powiat koźmiński w Koźminie

Instytucja bankowa prawa publicznego o pupilarnej pewności

płaci za złożone kapitały

za dziennem wypowiedzeniem	4 procent
„ miesięcznem	8 „
„ kwartalnem	10 „
„ półrocznem	12 „

Załatwia najsprawniej, korzystnie i niezwłocznie wszelkie w zakres bankowości wchodzące sprawy i to:

Zakup, sprzedaż, przechowanie i administrację papierów wartościowych, przyjmuje kapitały na rachunek bieżący, termina stałe i długoterminowe pożyczki z amortyzacją,

zajmuje się ściąganiem weksli, wymianą kuponów i przyjmuje jak i odsprzedaje wszelkie pożyczki pupilarnej pewności, dostarcza nowe arkusze kuponowe od pożyczek i akcji.

Pośredniczy w zakupie i sprzedaży walut zagranicznych, przyjmuje zlecenia przekazywania pieniędzy do wszystkich instytucji bankowych, urzędów i osób prywatnych w Rzeczypospolitej Polskiej jak i zagranicą.

Udziela pożyczki wekslowe, rewersowe, na konta dłużno-bieżące i pożyczki hipoteczne.

Złożone w Powiatowej Kasie Oszczędności kapitały i powierzone jej zlecenia są pewne, gdyż za wszelkie zobowiązania odpowiada powiat swoim całkiem majątkiem.

znało m. Kaliszowi zapomogę na odbudowę w wysokości 250 mil. marek. Teżże wysokości kredyt otrzyma srogo przez wojnę dotknięty Brześć nad Bugiem.

Komunikaty

Ubezpieczenia gradowe. Zwraca się uwagę wszystkich zainteresowanych ziemian w b. dzielnicy pruskiej, którzy w roku zeszłym lub obecnym byli zabezpieczeni od gradobicia w Towarzystwach niemieckich a pragnęliby na przyszłość zabezpieczyć się tylko w Towarzystwach polskich, że w myśl obowią-

Polecam

wszelkie towary kolonialne, delikatesy, wina, likiery, koniaki, cygara, papierosy, kawior, sardelki, kaparki, czekolady, cukierki i t. d. i t. d.

po najtańszych cenach

Kupuję każdą ilość kuropatw

Empfehle

Sämtliche Kolonialwaren, Delikatessen, Wein, Liköre, Koniak, Zigarren, Zigaretten, Kaviar, Sardellen, Kapern, Schokolade, Konfekts u. s. w. u. s. w.

zu billigsten Preisen

Kaufe jeden Posten Rebhühner

Stanisław Michalski, Koźmin

Rynek 14 Telefon 5

Poznań—Warszawa przez Toruń lub przez Kalisz w wypisywaniu kredą rzymskich dwójek na trójkach.

Smutne widoki dla alkoholików — 6 tygodni bez alkoholu. Jak inne pisma donoszą, zostanie w związku z nadchodzącymi wyborami w Polsce zabroniona całkowicie sprzedaż alkoholu na przeciąg 6 tygodni. Zakaz wejdzie w życie z końcem bm. i potrwa aż do dnia wyborów do Senatu. Rozporządzenie władz ma oczywiście na celu, aby wybory do Sejmu i Senatu odbyły się w stanie „trzeźwości“ i aby agitacja przedwyborcza nie przybierała pod wpływem alkoholu objawów niepożądanych.

Z poczty. Od 1. 10. 22 r. zostają podwyższone należności telefoniczne o mniej więcej 150% n. p. za aparat główny pobierać się będzie ćwierćrocznie ryczałtu — 500 mk.

za rozmowy międzymiastowe

do 25 klm. — 200 mk.

do 50 „ — 400 mk.

do 100 „ — 800 mk.

za każde dalsze 100 klm. 400 mk.

Poznań. (Uczciwość.) Donosiliśmy niedawno o przykrym wypadku, jaki się zdarzył jednemu z kasjerów P. K. K. P., który przez omyłkę wydał komuś wiązkę banknotów pięciotysięcznych w miejsce tysięcznych. Znalazł się jednak uczciwy odbiorca, który nadwyżkę zwrócił. Mianowicie właściciel fabryki likierów p. Józef Kujawa i jego kasjer główny p. Seweryn Dobski po powrocie z letnich wyjazdów i sprawdzeniu stanu interesu stwierdzili, że w czasie ich nieobecności powstała w kasie nadwyżka w wysokości 4 milionów marek, której pochodzenia nikt objaśnić nie umiał. Dopiero gdy pojawiła się w gazetach wiadomość o pomyłce kasjera P. K. K. P., p. Kujawa zwrócił się natychmiast do Banku, sprawę na podstawie ksiąg i czeków wyjaśniono i nadwyżkę firma niezwłocznie do kasy P. K. K. P. wpłaciła.

Bydgoszcz. (Morderstwo z zazdrości). Cukiernik Roman Długosz z Chelmina żył od dłuższego czasu w niezgodzie z swą żoną Heleną, wskutek czego opuściła go i zamieszkała w Hotelu Francuskim w Bydgoszczy. Tam odbierała od męża listy z pogroźkami. W sobotę niespodzianie Długosz przybył do Bydgoszczy i zastawszy w hotelu swego byłego kucharza 22-letniego Władysława Lewandowskiego, którego posadzał o stosunki z żoną strzelił do niego z rewolweru, raniąc go śmiertelnie w brzuch. Następnie wpadł do pokoju żony i ciężko ją sponiewierał kolbą od rewolweru. Scenę tę przerwała policja, aresztując Długosza. Lewandowski zmarł nazajutrz w szpitalu.

— Odkrycie dzieła sztuki w farze bydgoskiej. W kościele farnym odkryto w wielkim ołtarzu cenny obraz szkoły flamandzkiej, pokryty późniejszymi malaturami. Odkrył go profesor Rutkowski pod współczesnym oleodrukiem i malaturą z wieku XVIII. Obraz, przedstawiający obraz N. M. Panny, ma być według orzeczenia Rutkowskiego, dziełem wieku XVI i przedstawia wysoka wartość artystyczną.

Wąbrzeźno. (Budowa pomnika Adama Mickiewicza) W ubiegłym tygodniu pod przewodnictwem p. burmistrza Teodora Bobowskiego w lokalu Polskiego Instytutu Narodowego odbyło się wspólnie posiedzenie komitetu ścisłego z komisją artystyczno-budowlaną. Na Zebraniu tem wybrano jeden z przedstawionych projektów pomnika, którego wykonanie powierzono artyście-rzeźbiarowi prof. Giecwiczowi w Bydgoszczy. Między innymi omówiono sprawę dalszych składek na ten pomnik i ustalono odpowiednie w tym kierunku dyrektywy. Odsłonięcie pomnika, który stanie w Rynku w Wąbrzeźnie, nastąpi według wszelkiego prawdopodobieństwa dnia 3 maja 1923 roku.

Grudziąć. (Niebezpieczny człowiek). Napadu o błądu dostał w tych dniach zecer Jan Szczepański. Człowiek ten, zdradzający już oddawna nienormalny stan umysłu, dał się właśnie golić w interesie p. Rozczynalskiego przy ulicy Brzeźnej, gdy nagle wy dobył rewolwer i zaczął mierzyć w lustro, wołając, że się tam djabł ukazał. P. R. zdołał go jednak od strzelania powstrzymać a policja mu podobno rewolwer odebrała. Byłoby to też koniecznym z tego względu, że nieszczęśliwy Szczepański, nożąc stale rewolwer przy sobie i często się nim odgrająający, uchodzić musi za człowieka niebezpiecznego.

Gdańsk. (Naiwność polska). Od pewnego czasu pojawiła się na rynku gdańskim coraz większa ilość Polaków z Pomorza i dalszych okolic, którzy z zapamiętałością skupują różne towary a zwłaszcza manufaktury i obuwie, ludząc się, że dostają je do niższej cenie i w lepszym wyrobieniu, niż niemieckim. Skutkiem tego kupcy zaczęli gwałtownie podnosić ceny tak, że dziś znacznie przewyższają one ceny polskie. Mimo to jednak szal kupujących nie ustął, choć nabywają oni przeważnie towar polski, zwłaszcza wyroby łódzkie, które w kraju są znacznie tańsze.

Śmiertelna pogoń za bandytą na dachach pociągu. Dnia 13. b. m. w pociągu zjeżdżającym z Warszawy do Krakowa, jakiś opryszek dokonał kradzieży w przedziale II. klasy. Pasażerowie chcieli ująć złodzieja, ten jednakże przez okno wspinał się na dach wagonu. Za opryskiem podążył Jan Więckus, konduktor brygady warszawskiej i począł ściągać po dachach wagonów uciekającego złodzieja. Właśnie w tym czasie pociąg mijal stację Mydlniki. Konduktor, nie spostrzegłszy, że pociąg wjeżdża pod most, uderzył głową o rampę i natychmiast spadł na ziemię martwy ze

zmiądzoną głową. Złodziej tymczasem zdołał się ułotnić. Wieczorem przewieziono zwłoki tragicznie zmarłego konduktora do Krakowa i ułożono na marach na dworcu przetokowym.

Przyczyny chłodnego lata. Rzeczoznawcy twierdzą, że przyczyny chłodnego lata były podpadającą słabe płomy na słońcu, skutkiem czego panowała w całej środkowej Europie taka obfitość deszczy i skutkiem czego będziemy mieli stosunkowo łagodną zimę. Będzie mało śniegu, ale za to tem więcej opadów deszczowych.

Sypialnia, przez którą przechodzi granica. W pobliżu Sarreguemines nad brzegiem rzeczki Blién, dopływu Sarry, wznosi się jak donoszą piśma francuskie, wiatrak, którego właściciel ma nielada kłopot z powodu osobliwej sytuacji swej własności. Oto wiatrak stoi w punkcie zetknięcia się granicy francuskiej, niemieckiej i okręgu Sarry. Linja graniczna przechodzi przez kuchnię i sypialnię młynarza, tak, że gdy mylnarz położy się spać, głowa jego znajduje się we Francji, a nogi w Niemczech.

Dalej: Co stanowi kontrabandę w jednej połowie kuchni, to nie jest nią w drugiej. Powstaje więc pytanie, która policja celna, francuska czy też niemiecka ma prawo do interwencji w tem oryginalnem mieszkaniu i do jakiej narodowości zaliczone będą dzieci, które się tu narodzą?

A może nadejdzie chwila, że Liga Narodów powołana będzie do rozstrzygnięcia i tej „sprawy międzynarodowej“

Kto to jest inwalida?

To ten bohater ofiarny, który za ciebie siedzącego w domu, za twój dobytek walczył na froncie, to ten, który za ciebie zdrowego tarzał się w błocie okopów, w śniegu i deszczu, mrozie i głodzie szedł na pewną niemal śmierć. To ten sam, który za ciebie w czarnej noc wśród gradu kul na bagnety szedł, aby pierśią swą uchronić ciebie . . .

On, inwalida szedł na śmierć, szedł z rozkazu i obowiązku lecz nie znalazł jej, tej której pragnął jako ukościelki. Podjął stokroć cięższy los w nagrodę, bowiem lżej jest umrzeć niżli dźwigać kalectwo wieczne. Lżej jest umrzeć, zaprawdę, niżli bez członków, będąc kaleką, albo ślepcem wyrzekłszy się świata i światła.

Ogłoszenie!

W poniedziałek, dnia 25-go września br. o godz. 11-tej przed południem sprzedawać będziemy w szpitalu miejskim przy ul. Murnej

drewnianą szope

(dawniejszą wolnicę)

najwięcej dającym na licytację

Magistrat

Elementarze Piotrowskiego

nadeszły

Księg. E. Kraszewskiego w Koźminie (Wyd. Orędownika)

Wypiekam codziennie
Chleb Ciemny
sprzedając 1/2 kg za 100mk.
Wymijam takowy za żyto
wydając 45 kg
za 50 kg żyta
P. Weinert, Koźmin

w męczarniach dogorywać w poniewierce. Lżej jest umrzeć, niżli rękę wyciągnąć z konieczności po jałmużnę do ludzi zatwardziałych serc.

Jeżeliś jest człowiekiem, któremu wstyd jeszcze spalić czoło, to spiesz z pomocą!

Mija czas żniwi!

„Powiatowy Komitet dla Pomocy Inwalidom Wojskowym“ w Koźminie przystępuje do zorganizowania akcji składkowej na rzecz inwalidów i weteranów. Chodzi o tworzenie warsztatów pracy dla inwalidów, wyszkolenie i przeszkolenie inwalidów w zawodzie, o tworzenie schronisk dla wdów i sierót, o niesienie pomocy doraźnej. Wszystko to pochłania w oacnych czasach ogromne sumy kapitałów.

Niech nikt więc nie odmówi swej pomocy! Niech nasi mężowie zaufania wszędzie zastaną drzwi otwarte i serca chętne.

Datki pieniężne odbiera się zaraz za pokwitowaniem. Na datki w naturaljach (zboże, groch) złoży się deklarację. Czas i sposób dostawy zostaną później wyznaczone.

Pow. Kom. Pomocy Inw. Woj. i Weter. 1863 r.

przewodniczący
Czarnecki, starosta.

sekretarz

Scheurich, nauczyciel.

Ze świata

Zareczyny Wilhelma.

Berlin, 18. 9. (AW) Według zasięgniętych przez nas w kałach poinformowanych wiadomości, dan o sfery dworskie mają jeszcze w ciągu bieżącego tygodnia podać do publicznej wiadomości, że wkrótce nastąpiła wbrew wszelkim zaprzeczeniom zareczyny eks-cesarza Wilhelma z księżną Herminą Schoeneich-Carolath, z domu księżniczką Reuss starszej linii. Narzeczona liczy 35 lat i jest matką czworga dzieci.

Ruch w Towarzystwach

„Członkom Stowarzyszenia Urzędników Państwowych, Komunalnych, i Samorządowych na powiat Koźmiński — T. z. — w Koźminie“ komunikujemy dodatkowo, że na zebranie miesięczne, które się odbędzie dnia 24 bm. o godz. 2-giej popołudniu na sali p. Mroskowiaka w Koźminie, przybędzie jako delegat „Związku“ osobiście prezes tego „Związku“ p. Sikorski z Poznania, który urządzi referat o aktualnych sprawach urzędniczych. Prosimy przeto o liczny udział Zarząd.

Zebranie Tow. Powstańców i Wojaków odbędzie się w niedzielę dnia 24 września o godz. 1:30 w lokalu drucha Grodzkiego. O liczny udział prosí Zarząd.

Cech Obuwniczy w Koźminie w związku swego cennika ogłoszonego w Orędowniku Powiatowym z dnia 15. września 1922 r. komunikuje, że co do ceny zareperacji zaszedł błąd. Cena za reperację wynosi więc 270,— mk. na godzinę.

Co do reklamy ogłoszonej w ostatnim numerze Orędownika przez zacnych trzech Panów fachowców członków cechowych oświadcza Cech, że kalkulacja p. Józefa Borowskiego na ówczesnym zebraniu Cechu była dość wyższą od cen uchwalonych przez Cech. Poniekąd jest Cech tej reklamie bardzo wdzięczny, iż dowiedział się że miał dotychczas wilka w baraniej skórze.

Reszta członków cechowych oświadcza Szanownym swym odbiorcom, że jak dotąd tak i nadal rzetelnie pracować będzie. Dowód dotychczasowej rzetelnej pracy jest ten, że nie udało się zaraz komu kamienie kupować, jak niejedni swą rzetelną okrzyczaną pracą mieli to szczęście.

Co do trzeciego Pana który się na ogonie przylepił, to ze względu na jego wielkość musi się trzymać ludzi świadomych żeby nie zginął.

Cech Obuwniczy w Koźminie

Kupujemy

w partjach wagonowych do natychmiastowej i późniejszej dostawy
Ziemniaki jadalne i fabryczne,
Kapustę białą w głowach
i prosimy o złożenie piśmiennych ofert

Szymanowski i Pelec

Telefon 303

OSTRÓW (Pozn.)

Telefon 367

Podziękowanie: Wszystkim którzy przysłali serdeczne życzenia w dniu naszych Godów dyjamentowych, i tym którzy przyczynili się do uświetnienia uroczystości, a mianowicie: Szanownemu Duchowieństwu, Szanownemu Bractwu Strzeleckiemu, Magistratowi miasta Koźmina z panem burmistrzem na czele i chórowi kościelnemu

przesyłamy staropolskie, „Bóg zapłać”
Tomaszostwo Lewandowiczowie
Koźmin, w wrześniu 1922 roku

Wszelkie druki

wykonuje
Zakład Graficzny
Edwarda Kraszewskiego
w Koźminie

**Oddam większą ilość
wyki zimowej, ospy żytniej i ospy pszennej**

Kaliskiej

po korzystnej cenie

Telefon 46 **L. Wyduba** Telefon 46

Dobrowolna licytacja!

na dom, chlewy i stodołę, maszyny i narzędzia rolnicze, 2 wozy, bryczkę, 2 konie 5 sztuk bydła, 3 tuczniaki,

odbędzie się

w Nowejwsi powiat Krotoszyn w piątek dnia 29 września o godzinie 11-tej przed południem u gospodarza

Jana Orpela II.

Bank Koźmiński Sp. z nieogr. odp. w Koźminie.
Konto czekowe w Pocztovej Kasie Oszczędności w Poznaniu nr. 200558, w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej w Ostrowie oraz w Banku Związku w Poznaniu
przyjmuje

Oszczędności

płaci procent według umowy i załatwia szybko i tanio — wszelkie sprawy wchodzące w zakres bankowości —

Teraz jest czas

sprzątnięte zboże zabezpieczyć!

Najkorzystniej uczynić to można w Krajowym Ubezpieczeniu Ogniowym

Najlepiej wam doradzi **W. Schwintowski** w tem agencja
zast. procesowy w Koźminie, Murna 24 Tel. 83

Wnioski bezpłatnie!

BANK SAMOPOMOC

Sp. z ogr. por.

w KOŹMINIE

konto bież. w Banku Kas Komunalnych w Poznaniu oraz poczt. Kasy Oszczędności w Poznaniu nr. 202342 przyjmujemy depozyta każdej ilości. Płacimy procent podług umowy. Załatwiamy wszelkie transakcje bankowe i przekazy wszelkiego rodzaju. Godziny biurowe od 8-mej do 1-szej i od 3-ciej do 6-tej.

Cygara z najpoważniejszych fabryk
Papierosy „Patria” „Dubec” „Sarmatia”
Tytonie Bilskiego, Plutos, Goldfarba
Edmund Rybakowski
specjalny skład wyrobów tabaczknych

Mamy zaszczyt Szan. publiczności **nasz cennik obuwniczy 20 — 30%** niższy od cennika cechu obuwniczego w Koźminie

z dnia 15-go września 1922 roku podać do wiadomości:

długie buty 18000-27000

męskie trzewiki 8500-13000

trzewiki damskie 8000-12000

„ chłopięce 6000-9000

„ dziecięce 2500-6000

przyszyte do but. 8000-12000

zółwki męskie 2000-2500

„ damskie 1500-2000

obcasy męskie 500-700

„ damskie 300-500

Sprzedaż hurtowna i detaliczna

„Gładyator” fabryka obuwia Koźmin

Wacław Krystek i Fr. Kowalski, ulica Borecka nr. 16